

Sygn. akt III AUa 460/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

del. SSO Anna Rodak

Protokolant: st. sekr. sąd. Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 listopada 2015 r. w Ł.

sprawy **S. K. przy udziale zainteresowanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.**

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji S. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 16 grudnia 2014 r. sygn. akt V U 1572/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od S. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu zastępstwa procesu za drugą instancję.**

Sygn. akt: III AUa 460/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wnioskodawcy S. K. z tytułu zatrudnienia w (...) Spółce z o.o. w K. wyniosła: w miesiącach od sierpnia do października 2012 roku – 16.500 złotych, a w miesiącu listopadzie 2012 roku – 2.200 złotych. W uzasadnieniu wskazał, że podwyższenie od dnia 1 sierpnia 2012 roku wynagrodzenia za pracę wnioskodawcy przy jednoczesnym zmniejszeniu jego wymiaru czasu pracy było niezgodne z zasadami współzycia społecznego, a w konsekwencji umowa w części dotyczącej ustalenia wynagrodzenia jest nieważna z mocy art. 58 § 2 i 3 k.c. W związku z powyższym organ rentowy przyjął, że podstawę wymiaru składek wnioskodawcy począwszy od sierpnia 2012 roku pomimo zmiany warunków pracy powinien stanowić dotychczasowy przychód przeliczony odpowiednio do zmniejszonego o ¼ wymiaru czasu pracy.

Od decyzji powyższej odwołał się w dniu 1 października 2013 roku wnioskodawca wnosząc o jej uchylenie.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

(...) Spółka z o.o. w K. nie zajęła stanowiska procesowego w sprawie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

(...) Spółka z o.o. ma siedzibę w K., przy ulicy (...). Organem uprawnionym do reprezentacji spółki jest zarząd w skład, którego wchodzi jego członkowie: K. K. i Z. P.. Do składania oświadczeń woli w imieniu spółki uprawniony jest każdy członek zarządu samodzielnie, natomiast rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości przewyższającej 50.000 złotych wymaga uchwały zgromadzenia wspólników.

W spornym okresie (...) Spółka z o.o. w K. zajmowała się działalnością handlową w zakresie sprzedaży systemów magazynowych, zaworów wysokociśnieniowych i wyrobów ratanowych oraz działalnością budowlaną.

W 2010 roku łączne przychody Spółki (...) wyniosły 6.251.330 złotych, koszty uzyskania przychodu 5.939.990 złotych, a dochód 311.340 złotych. W 2011 roku łączne przychody Spółki (...) wyniosły 4.075.836,09 złotych, a koszty uzyskania przychodu 4.107.871,54 złotych. W roku tym spółka wykazała stratę w wysokości 32.035,45 złotych. W 2012 roku łączne przychody Spółki (...) wyniosły 6.223.433,98 złotych, a koszty uzyskania przychodu 7.337.693,54 złotych. W roku tym spółka wykazała stratę w wysokości 1.114.259,56 złotych.

Od bieżących wynagrodzeń pracowników w 2012 roku Spółka (...) nie odprowadzała składek na ubezpieczenia społeczne, a podatek do Urzędu Skarbowego był płacony jedynie w części z uwagi na istniejące zaległości.

W spornym okresie w Spółce (...) było zatrudnionych 6 pracowników. Ich wynagrodzenia wahały się od 17.000 złotych do 45.000 złotych.

R. W. był w latach 2001-2005 pierwszym prezesem spółki (...). Od dnia 2 października 2006 roku do chwili obecnej jest pełnomocnikiem K. K.. Zgodnie z pełnomocnictwem udzielonym R. W. przez K. K. jest on upoważniony do zastępowania go we wszystkich sprawach i czynnościach zwykłego zarządu przed wszystkimi organami władzy i administracji państwowej, organami samorządu terytorialnego, urzędami, instytucjami i bankami, podmiotami gospodarczymi, osobami fizycznymi i prawnymi, w wykonywaniu prawa wspólnika (...) spółki z o.o. w K. w zakresie wszelkich pism i korespondencji oraz do składania wniosków i oświadczeń, które w wyniku udzielonego pełnomocnictwa okażą się niezbędne. Ponadto R. W. zatrudniony jest w Spółce jako dyrektor ds. finansowych. Umowę o pracę podpisał w czerwcu 2010 roku.

S. K. został zatrudniony w (...) Spółce z o.o. w K. w dniu 28 lutego 2007 roku na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony na stanowisku głównego specjalisty ds. windykacji w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 5.800 złotych. Do obowiązków wnioskodawcy na tym stanowisku należały: kontakty z dłużnikami, wizyty terenowe u dłużników, przypominanie dłużnikom o problemie dłużnym, motywowanie do spłaty zadłużeń, negocjowanie warunków spłaty zadłużenia oraz kontrola spłat.

Zgodnie z aneksem do umowy pracę z dnia 15 sierpnia 2007 roku wynagrodzenie wnioskodawcy od dnia 1 września 2009 roku wzrosło do 11.800 złotych miesięcznie.

Zgodnie z aneksem do umowy pracę z dnia 15 grudnia 2008 roku wnioskodawca od dnia 1 stycznia 2009 roku został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku Kierownika D. Windykacji, a jego wynagrodzenie ustalono na kwotę 15.800 złotych miesięcznie. Do obowiązków wnioskodawcy na tym stanowisku należało: ustalanie składników majątkowych dłużnika, monitoring płatności, raportowanie wyników działań przelożonym oraz wierzycielom i realizacji wyznaczonych celów.

Na podstawie kolejnego aneksu do umowy o pracę z dnia 15 grudnia 2009 roku S. K. został zatrudniony od dnia 15 grudnia 2009 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku Dyrektora Biura Windykacji za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 22.000 złotych. Zgodnie z zakresem obowiązków wnioskodawca miał zajmować się na

tym stanowisku: sporządzaniem analiz i raportów dotyczących m.in. płynności, rentowności, kosztów na potrzeby Dyrektora Finansowego i Zarządu Firmy, ścisłą współpracą z prawnikiem i firmami zewnętrznymi w zakresie prowadzonych procesów windykacyjnych oraz nadzorowaniem realizowanych umów windykacyjnych.

W dniu 1 sierpnia 2012 roku wnioskodawca zawarł następny aneks do umowy o pracę ze spółką (...), na podstawie którego od dnia 1 sierpnia 2012 roku został zatrudniony na stanowisku Dyrektora Biura Windykacji w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 45.000 złotych.

Umowę o pracę z dnia 28 lutego 2007 roku, a także kolejne aneksy do umowy o pracę z dnia 15 sierpnia 2007 roku, 15 grudnia 2008 roku, 15 grudnia 2009 roku i 1 sierpnia 2012 roku oraz zakresy obowiązków zostały podpisane w imieniu spółki (...) przez R. W..

W trakcie zatrudnienia w (...) spółce z o.o. w K. wnioskodawca był niezdolny do pracy, m. in. w okresach: od 7 lutego 2011 roku 11 marca 2011 roku (wynagrodzenie za czas choroby), od 12 marca 2011 roku do 5 sierpnia 2011 roku (zasilek chorobowy), od 21 października 2011 roku do 5 kwietnia 2012 roku (zasilek chorobowy), od 6 kwietnia 2012 roku do 4 lipca 2012 roku (świadczenie rehabilitacyjne), od 5 listopada 2012 roku do 30 listopada 2012 roku (wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy) oraz od 21 grudnia 2012 roku do 31 lipca 2013 roku (zasilek chorobowy).

W 2011 roku S. K. uzyskał przychód z zasiłków pieniężnych w kwocie 161.180,61 złotych.

W trakcie zatrudnienia w Spółce (...) w K. był równocześnie w okresie od 15 sierpnia 2012 roku do 15 sierpnia 2013 roku zatrudniony w (...) Spółce z o.o. w W. w wymiarze $\frac{1}{4}$ etatu na stanowisku Dyrektora Biura Windykacji.

W świetle dokonanych ustaleń faktycznych, Sąd Okręgowy przywołując treść przepisów art. 4 pkt 9, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 1, art. 41 ust. 1, 3, 12 i 13, art. 83 ust. 1 pkt 3 i art. 86 ust. 2 z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.) oraz art. 58 k.c., uznał odwołanie za niezasadne.

Sąd I instancji przychylił się do stanowiska organu rentowego zaprezentowanego w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, że podstawę wymiaru składek wnioskodawcy począwszy od sierpnia 2012 roku pomimo zmiany warunków pracy powinien stanowić dotychczasowy przychód przeliczony odpowiednio do zmniejszonego o $\frac{1}{4}$ wymiaru czasu pracy. Zdaniem ZUS podwyższenie wynagrodzenia za pracę wnioskodawcy przy jednoczesnym zmniejszeniu jego wymiaru czasu pracy było bowiem niezgodne z zasadami współżycia społecznego, a w konsekwencji umowa w części dotyczącej ustalenia wynagrodzenia jest nieważna z mocy art. 58 § 2 i 3 k.c.

Sąd podkreślił, że wnioskodawca, reprezentowany w toku postępowania przez profesjonalnego pełnomocnika nie wykazał w żaden sposób, dlaczego jego wynagrodzenie w Spółce (...) w K. począwszy od dnia 1 sierpnia 2012 roku wzrosło do kwoty 45.000 złotych, a więc ponad dwukrotnie w stosunku do wynagrodzenia, jakie otrzymywał w spółce przed tą datą (na podstawie aneksu do umowy o pracę z dnia 15 grudnia 2009 roku wynagrodzenie to wynosiło 22.000 złotych) w sytuacji, gdy jednocześnie wymiar czasu jego pracy zmniejszył się do $\frac{3}{4}$ etatu.

Sąd meriti uznał za niewiarygodne w tym zakresie zeznania świadka R. W., jak i samego wnioskodawcy, że podwyższenie wynagrodzenia było skutkiem zwiększenia się zakresu jego obowiązków oraz tego, że wszelkie koszty wyjazdów służbowych, hoteli itp. pokrywał sam wnioskodawca, bowiem na podstawie aneksu do umowy o pracę z dnia 1 sierpnia 2012 roku nie uległo zmianie stanowisko pracy, na którym pracował wnioskodawca, co oznacza, że od dnia 1 sierpnia 2012 roku pracował nadal na stanowisku Dyrektora Biura Windykacji. Do przedmiotowego aneksu nie został załączony także nowy zakres obowiązków, z którego wynikałoby zwiększenie obowiązków wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy wskazał, że jak chodzi o koszty związane z podróżami służbowymi, to zgodnie z art. 77⁵ § 1 k.p.c. pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Pokrycie wskazanych kosztów należy więc do pracodawcy, a nie do pracownika i trudno uznać, że

wnioskodawca pokrywał te koszty z otrzymywanego od spółki (...) wynagrodzenia. Dodać należy, iż wynagrodzenie należy się za wykonaną pracę, a nie za odbyte podróże służbowe.

Wprawdzie strony stosunku pracy mają swobodę co do tego, jakie warunki zatrudnienia uzgodnią, jednakże nie mogą być one sprzeczne z przepisami prawa pracy, z zasadami współzycia społecznego, ani zmierzać do obejścia prawa. Tymczasem w świetle podniesionych wyżej okoliczności uznać należy zdaniem Sądu meriti, że wynagrodzenie wnioskodawcy, wynoszące od dnia 1 sierpnia 2012 roku 45.000 złotych, przy jednoczesnym zmniejszeniu wymiaru czasu pracy zostało ustalone sprzecznie z art. 13 k.p. Przepis ten stanowi, że pracownik ma prawo do godziwego wynagrodzenia za pracę. Zasada godziwości wynagrodzenia nie wyznacza jednak wyłącznie dolnej granicy płacy. Wyznacza także górne granice płacy, z czego wynika niegodziwość płacy rażąco wysokiej lub nieadekwatnej do zajmowanego stanowiska, kwalifikacji i zakresu obowiązków.

Trudno też uznać, że spółka (...) miała w spornym okresie wystarczające środki na wypłatę wynagrodzeń wnioskodawcy w wysokości ustalonej od dnia 1 sierpnia 2012 roku skoro, jak wynika z przedłożonych zeznań podatkowych już od 2011 roku wykazała straty. W 2011 roku strata ta wyniosła 32.035,45 złotych, zaś w 2012 roku aż 1.114.259,56 złotych.

W związku z powyższym Sąd uznał, że organ rentowy wykazał, iż postanowienie aneksu do umowy o pracę z dnia 1 sierpnia 2012 roku zawartego pomiędzy S. K. i (...) Spółka z o.o. w K. dotyczące wysokości umówionego wynagrodzenia było sprzeczne z prawem.

Sąd I instancji podniósł także, że z załączonego do akt sprawy pełnomocnictwa udzielonego R. W. przez K. K. nie wynika, aby miał on uprawnienia do działania w imieniu członka zarządu spółki, a jedynie uprawnienia do wykonywania prawa współnika spółki. A zatem R. W. nie miał, w świetle zaprezentowanego przez wnioskodawcę materiału dowodowego, upoważnienia do zawierania umowy o pracę i aneksów do tej umowy w imieniu pracodawcy – (...) Spółki z o.o. w K.. Wnioskodawca, reprezentowany w procesie przez pełnomocnika profesjonalistę, nie przedstawił zaś żadnych dowodów, że pracę w firmie (...) rzeczywiście świadczył. Wskazane kwestie znalazły się jednakże poza zakresem rozpoznania w niniejszej sprawie, albowiem nie były bowiem przedmiotem zaskarżonej decyzji, która to dotyczyła ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wnioskodawcy z tytułu zatrudnienia w (...) Spółce z o.o. w K. w miesiącach od sierpnia do listopada 2012 roku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł S. K. zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego a to art. 13 k. p. przez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że wynagrodzenie S. K. było nieadekwatne z jego obowiązkami oraz naruszało wskazany przepis,
2. naruszenia przepisów postępowania, a to art. 233 kpc przez dowolną ocenę zebranych w sprawie dowodów, w szczególności zeznań ubezpieczonego i świadka R. W. i uznanie, że nie było podstaw do podwyższenia wnioskodawcy wynagrodzenia,
3. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego przez przyjęcie, że podwyższenie wynagrodzenia ubezpieczonego przy jednoczesnym zmniejszeniu czasu pracy było niezgodne z zasadami współzycia społecznego.

Wskazując powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że wprawdzie pojęcie „godziwości” nie zostało wprost zdefiniowane przez ustawodawcę, to zostało ono określone w art. 4 Europejskiej Karty Społecznej, zgodnie z którym jest to wynagrodzenie, które zapewnia pracownikom i ich rodzinom godziwy (przyswoity) poziom życia”. W ocenie skarżącego, wynagrodzenie S. K., kwestionowane przez ZUS, właśnie w zupełności odpowiada definicji godziwej płacy.

Tym samym nie ma racji Sąd I instancji uznając, że wysokie wynagrodzenie narusza treść przepisu art. 13 k. p. albowiem jest „niegodziwe”.

Skarżący podniósł, że w niniejszej sprawie warunki pracy i płacy, jakie uzyskał S. K. były wynikiem swobody stron i nie naruszały przepisów prawa pracy. Należy także wskazać, że żaden przepis prawa nie stanowi, że w prywatnym przedsiębiorstwie pracodawca jest ograniczony co do wysokości maksymalnego wynagrodzenia, jakie wypłaca swoim pracownikom.

Zdaniem apelującego sprzecznie z zebrany w sprawie materiałem dowodowym są ustalenia Sądu I instancji uznające za niewiarygodne zwiększenie realnych obowiązków odwołującego na stanowisku Dyrektora Biura Windykacji.

W ocenie odwołującego pracownicy zatrudnieni poza sferą budżetową mogą ustalać z pracodawcą w sposób dowolny jak rozliczane będą ich podróże służbowe, pod warunkiem, że dieta a dobę podróży służbowej nie będzie niższa niż minimalna, przewidziana w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej. W świetle zeznań zarówno ubezpieczonego jak i świadka R. W., brak jest podstaw, by kwestionować ustalenie, że ubezpieczony będzie sam pokrywał wydatki podróży służbowych ze swojego wynagrodzenia, które odpowiednio zwiększono.

Odpowiedź na apelację złożył pełnomocnik organu rentowego wnosząc o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję według norm przepisanych określonych w § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych od kwoty 28 500 zł.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego jest bezzasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., nie zasługuje na uwzględnienie. Poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne znajdują oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Postawione przez skarżącego w apelacji zarzuty nie pozwalają na podważenie tych ustaleń ani dokonanej przez Sąd I instancji oceny prawnej zgromadzonych dowodów, które to dowody zostały wszechstronnie rozważone przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Dokonując tej oceny Sąd meriti nie przekroczył granicy swobodnej oceny dowodów w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c. Na akceptację zasługują również wywody prawne oraz dokonana przez ten Sąd interpretacja przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 58 § 2 k.c. zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Spór w przedmiotowej sprawie koncentrował się na kwestii wysokości podstawy wymiaru składek S. K. na ubezpieczenia społeczne, tj. na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, za miesiące sierpień – listopad 2012 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika (...) sp. z o.o. z siedzibą w K.. Na wstępie należy wskazać, że Sąd Apelacyjny podziela stanowisko, zgodnie z którym w ramach art. 41 ust. 12 i 13 z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.).

W judykaturze szeroko prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym nadmierne podwyższenie wynagrodzenia pracownika może być, w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych, ocenione jako dokonane z zamiarem nadużycia prawa do świadczeń (por. uchwała SN z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, OSNP 2005/21/338; wyrok SN z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/05, OSNP 2006/11-12/191; wyrok SN z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09, Legalis nr 512923). W wyroku z dnia 23 stycznia 2014 r. Sąd Najwyższy (I UK 302/13, Legalis nr1047263) stwierdził, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne, jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu

nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu (art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 300 k.p.) (podobnie: wyrok SN z dnia 9 sierpnia 2005 r., III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192).

Przewidziana w art. 353¹ k.c. autonomia woli stron pracowniczego stosunku zobowiązaniowego w kształtowaniu wysokości wynagrodzenia może podlegać ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązane są respektować nie tylko interes jednostkowy, lecz także winny mieć wzgląd na interes publiczny (por. wyrok SA w Rzeszowie z dnia 10 września 2014 r., III AUa 279/14, OSA 2015/5/9 i OSA 2015/9/19, wyrok SA w Krakowie z dnia 16 października 2013 r., III AUa 294/13, Legalis nr 746605).

Ocena wysokości wynagrodzenia uzgodnionego przez strony stosunku pracy na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych ma istotne znaczenie z uwagi na okoliczność, że ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy następuje w oparciu o przychód, o którym mowa w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Umowa o pracę wywołuje nie tylko skutki bezpośrednie, związane z wzajemnymi relacjami między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych kształtując stosunek ubezpieczenia społecznego, wpływając na wysokość składki oraz odpowiednich świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W związku z powyższym zasadna jest ocena postanowień umownych także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc interesu publicznego. Godziwość wynagrodzenia za pracę określona w art. 13 k.p. musi być w prawie ubezpieczeń społecznych interpretowana przy uwzględnieniu wymogu ochrony interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych. Podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, to znaczy należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy, natomiast ocena godziwości tego wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (por. wyrok SN z dnia 25 sierpnia 2010 r., II PK 50/10, Legalis nr 397155). Wzorzec godziwego wynagrodzenia, który czyni zadość ekwiwalentności zarobków do rodzaju i charakteru świadczonej pracy oraz posiadanych przez pracownika doświadczenia i kwalifikacji zawodowych będzie uwzględniał m.in. takie czynniki jak: siatka wynagrodzeń obowiązująca w zakładzie pracy, średni poziom wynagrodzeń za taki sam lub podobny charakter świadczonej pracy w danej branży, wykształcenie, zakres obowiązków, odpowiedzialność materialna oraz dyspozycyjność (por. wyrok SN z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 302/13, Legalis nr1047263). Oceniając w taki sposób czynności istotne z punktu widzenia praw lub obowiązków wynikających ze stosunków ubezpieczeń społecznych, Sąd Najwyższy i sądy powszechne posługują się usprawiedliwioną „dynamiczną” wykładnią przepisów i zasad prawa ubezpieczeń społecznych, przyjmując, że istotne z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych czynności prawne, które w całości lub w części okazują się sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzają do obejścia prawa, nie powinny być akceptowane na gruncie systemowych, aksjologicznych i moralnych wartości oraz zasad prawa ubezpieczeń społecznych, ale mogą być zakwestionowane jako niezaskługujące na ochronę prawa ubezpieczeń społecznych, gdyż sądy nie mogą i nie powinny być „bezsilne” wobec praktyk ewidentnie instrumentalnego nadużywania prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych (por. wyrok SN z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 302/13, Legalis nr1047263).

W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy, dzielając stanowisko organu rentowego, uznał, że postanowienie aneksu z dnia 1 sierpnia 2012 r. do umowy o pracę zawartej pomiędzy S. K. a (...) sp. z o.o. w K., a dotyczące wysokości umówionego wynagrodzenia było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. Stanowisko to jest niewątpliwie zasadne. Po pierwsze, w oparciu o aneks z dnia 15 grudnia 2009 r. do umowy o pracę z dnia 28 lutego 2007 r., zawarty pomiędzy S. K. a płatnikiem (...) Sp. z o.o., ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku dyrektora biura windyacji z wynagrodzeniem wynoszącym 22 000 zł brutto miesięcznie, natomiast na podstawie aneksu z dnia 1 sierpnia 2012 r. zmniejszono wymiar czasu pracy ubezpieczonemu do $\frac{3}{4}$ etatu, jednocześnie podnosząc w/w wynagrodzenie do kwoty 45 000 zł. W aktach brak jest jakichkolwiek dokumentów, z których wynikałoby, że wzrost wynagrodzenia przekładał się na zwiększenie ilości obowiązków pracowniczych. Wręcz przeciwnie przy zmniejszeniu wymiaru czasu pracy o $\frac{1}{4}$, wynagrodzenie ubezpieczonego zostało w/w aneksem podniesione o ponad 100 %. Ustaleń Sądu Okręgowego w kwestii braku zwiększenia obowiązków S. K. apelant nie zdołał podważyć. Twierdzenia apelującego w tej materii z uwagi na brak wiarygodnych dowodów ocenić należy wyłącznie jako polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu meriti.

Po wtóre, uzasadnieniem dla podniesienia ubezpieczonemu wynagrodzenia na pewno nie może być sytuacja finansowa spółki. Z zapisów w systemie informatycznym ZUS oraz z zeznań R. W. wynika, że płatnik (...) sp. z o.o. nie opłaca składek, zaś podatki do urzędu skarbowego odprowadza jedynie częściowo. Podwyższenie wynagrodzenia pracownika, zatrudnionego na tym samym stanowisku, o kwotę 23 000 zł miesięcznie, ocenić należy jako nie mieszczące się w ramach racjonalnego działania płatnika, który w latach 2011 - 2012 wykazywał stratę. W 2011 r. wynosiła ona 32 035,45 zł, a w 2012 r. aż 1 114 259,56 zł.

Na marginesie należy wskazać odnosząc się do kwestii rozliczeń podróży służbowych, że pracownicy zatrudnieni poza sferą budżetową mogą ustalać z pracodawcą w sposób dowolny jak rozliczane będą ich podróże służbowe, pod warunkiem, że dieta za dobę podróży służbowej nie będzie niższa niż minimalna, przewidziana w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, jednakże nie można zgodzić się z twierdzeniem apelującego o braku podstaw do kwestionowania okoliczności, że ubezpieczony sam pokrywał wydatki podróży służbowych ze swojego wynagrodzenia, które odpowiednio zwiększono. Stosownie do przepisu § 3 art. 77⁵ k.p. warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania, zaś zgodnie z § 5 w/w przepisu w przypadku, gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2. W aktach niniejszej sprawy brak jest jakiegokolwiek dokumentu określającego warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej (regulaminu wynagradzania, umowy o pracę), tym samym należności te winny być pokrywane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej. Rację ma Sąd I instancji, że pokrycie wskazanych kosztów należy do pracodawcy, nie zaś do pracownika i nie można go łączyć z wynagrodzeniem za pracę.

Wobec tak poczynionych ustaleń jako słuszny należy ocenić wniosek Sądu Okręgowego, że działania mające na celu podwyższenie podstawy wymiaru składek zostały dokonane przez strony umowy o pracę z zamiarem nadużycia prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, gdyż nie wiązało się z faktyczną realizacją zwiększonych obowiązków, a jedynie z chęcią zapewnienia skarżącemu wysokich świadczeń z ubezpieczenia chorobowego od tak naliczonej wyższej podstawy. Uprawnione zatem było ustalenie, że aneks do umowy o pracę z dnia 1 sierpnia 2012 r. w części dotyczącej podniesienia wysokości wynagrodzenia za pracę przy jednoczesnym zmniejszeniu wymiaru czasu pracy S. K., jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. W konsekwencji, wbrew twierdzeniom apelującego, organ rentowy prawidłowo przyjął za podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne $\frac{3}{4}$ kwoty poprzedniego wynagrodzenia w wysokości 22 000 zł, a zgłoszony zarzut naruszenia prawa materialnego, to jest 13 k.p. ocenić należało jako niezasadny.

Nadmienić wypada, że Sąd Apelacyjny na rozprawie w dniu 10 listopada 2015 r. oddalił wniosek pełnomocnika odwołującego o zawieszenie postępowania w sprawie z uwagi na pytanie prawne skierowane do Trybunału Konstytucyjnego w innej toczącej się sprawie, a zarejestrowane pod sygnaturą P 9/15, bowiem brak jest w kodeksie postępowania cywilnego podstawy prawnej dla zawieszenia postępowania sądowego w związku ze skierowanym w innej sprawie pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego. W przypadku wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, co do zgodności aktu ustawodawczego z Konstytucją przez skład orzekający w sprawie, postępowanie cywilne ulega zawieszeniu na podstawie szczególnego przepisu art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o Trybunale Konstytucyjnym (j. t. Dz. U. z 1997 r. Nr 102, poz. 643 ze zm.). Zawieszenie postępowania cywilnego nie jest natomiast możliwe, gdy pytanie prawne zostało przedstawione Trybunałowi Konstytucyjnemu przez skład orzekający w innej sprawie, a dotyczy zgodności z Konstytucją ustawy, która ma być zastosowana w tym postępowaniu. Podstawy takiej nie może stanowić art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.

Reasumując, zdaniem Sądu Apelacyjnego, w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych wskazując na podstawy swojego rozstrzygnięcia. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie dało podstawy, aby w ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń

społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121) zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia S. K., bowiem okoliczności sprawy jednoznacznie wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c.), zaś strona odwołująca nie przedstawiła żadnej przekonującej argumentacji, podważającej dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę dowodów. Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z treścią przepisu art. 98 § 1 i 3 KPC oraz § 2 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 490). Zasadzając od skarżącego na rzecz ZUS kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztu zastępstwa procesowego, to jest 75% stawki minimalnej określonej w § 6 pkt 5 rozporządzenia, Sąd Apelacyjny miał na uwadze ujednolicone stanowisko, zgodnie z którym w sprawach, w których wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego ustalającej obowiązek ubezpieczenia oraz określającej wymiar składek, wynagrodzenie radcy prawnego ustala się według § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), a nie na podstawie § 11 ust. 2 tego rozporządzenia (por. postanowienie SA w Łodzi z dnia 12 listopada 2012 r., III AUZ 290/12, OSAŁ 2013/2/17, postanowienie SN z dnia 1 czerwca 2010 r., III UZ 3/10, OSNP 2011/21-22/283).

Przewodniczący:	Sędziowie:
-----------------	------------